

Zitting 1974-1975

Herdruk¹

12 438

De vroegere stukken zijn gedrukt in de zittingen 1972–1973 en 1973–1974

Nadere wijziging van de Algemene Weduwen- en Wezenwet, de Ziektewet, de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, de Wet Sociale Werkvoorziening, de Algemene burgerlijke pensioenwet en andere overheids-pensioenwetten (Wijziging in de betaalbaarstelling, indien de bijdrage-regeling krachtens de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten van toepassing is)

Nr. 5

Memorie van antwoord

Ontvangen 19 november 1974

Naar aanleiding van het voorlopig verslag dat de vaste Commissie voor Sociale Zaken omtrent dit wetsontwerp heeft uitgebracht, deel ik u het volgende mede.

Het voorlopig verslag heeft in hoofdzaak betrekking op de inhoud van de per 1 juli 1973 ingevoerde generale eigen-bijdrageregeling krachtens de Algemene wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ). Op deze inhoud wordt door de Staatssecretaris van Volksgezondheid en Milieuhygiëne te zamen met de Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk en mij ingegaan in een dezer dagen aan de vaste Commissies voor Volksgezondheid en voor Sociale Zaken toegezonden afzonderlijke notitie, overeenkomstig de toezegging, welke werd gedaan tijdens de mondelinge beantwoording op 28 juni 1973 van een aantal vragen van de heren Vellenga en de Ruiters met betrekking tot eerdergenoemde generale eigen-bijdrageregeling (Handelingen Tweede Kamer, zitting 1972–1973, blz. 2209 tot en met 2212.) In deze notitie, die in afschrift hierbij gaat, is tevens neergelegd het standpunt, dat wordt ingenomen ten aanzien van het desbetreffende advies van de Ziekenfondsraad dd. 19 december 1973. Deze memorie kan derhalve beperkt blijven tot de vragen, die meer direct verband houden met de tekst van het ontwerp zelf en wel met name, die vermeld worden in onderdeel 5 van het voorlopig verslag.

Het verheugt mij, dat de leden van de fracties van de P.v.d.A. en P.P.R. geen wezenlijke bezwaren hebben tegen de wijziging van de verschillende wetten als zodanig.

Naar aanleiding van de vraag van dezelfde leden over artikel V van het wetsontwerp zij medegedeeld, dat het betrokken uitvoeringsorgaan (i.c. het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds) beoordeelt of de in het voorlopig verslag geciteerde bepaling, welke aan de sociale verzekeringswetten is ontleend, ware toe te passen. Het ligt in de rede, dat het uitvoeringsorgaan uitvoerige informatie zal inwinnen, alvorens ter zake een beslissing te nemen.

¹ In het eerder gedrukte stuk was de 'Notitie met betrekking tot de uitvoering van het Besluit Regeling Bijdragen Bijzondere Ziektekostenverzekering 1973' niet meegedrukt, maar ter inzage gelegd. De op het eerder gedrukte stuk meegedrukte nota van verbetering (nr. 6) blijft ongewijzigd.

Met voldoening heb ik er kennis van genomen, dat de leden van de V.V.D.-fractie de inbouw van de onderscheidene wetten een stap van groot praktisch belang achten. In antwoord op een vraag van dezelfde leden deel ik mede, dat ik voorshands aanneem, dat na de wijziging van de bijdrageregeling en nadat het onderhavige wetsontwerp tot wet zal zijn verheven de toepassing van de bijdrageregeling vrijwel geen moeilijkheden meer zal opleveren.

Ten slotte moge nog het volgende worden opgemerkt. Blijkens mededelingen van de Ziekenfondsraad heeft het ontbreken van de wettelijke bevoegdheid om de eigen bijdrage van beneden 65-jarigen 'bij de bron' te innen een aantal problemen veroorzaakt. Deze inningsproblemen zullen verdwijnen als het onderhavige wetsontwerp in werking treedt.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken,
P.J.J. Mertens

Notitie met betrekking tot de uitvoering van het Besluit Regeling Bijdragen Bijzondere Ziektekostenverzekering 1973

Inleiding

Tijdens de mondelinge beantwoording op 28 juni 1973, van een aantal vragen welke, overeenkomstig artikel 107 van het Reglement van Orde, door de heren Vellenga en De Ruiters zijn gesteld over de eigen bijdrageregeling in het kader van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (zie Handelingen Tweede Kamer, zitting 1972–1973, blz. 2209 tot en met 2212), is toegezegd dat met betrekking tot de uitvoering van deze bijdrageregeling advies zou worden gevraagd aan de Ziekenfondsraad. Voorts is gesteld dat het advies van de Ziekenfondsraad aan de betrokken vaste Commissies kan worden overgelegd en met deze commissies kan worden doorgesproken. De van belang zijnde informatie doen wij u hierbij toekomen.

Adviesaanvraag Ziekenfondsraad

De discussie in de Tweede Kamer is voor de eerste ondergetekende aanleiding geweest op 8 augustus 1973 aan de Ziekenfondsraad advies te vragen over de uitvoering van het Besluit Regeling Bijdragen Bijzondere Ziektekostenverzekering 1973. De Ziekenfondsraad heeft op 19 december 1973 terzake een uitvoerig advies uitgebracht. Een exemplaar van het advies met de daarbij opgenomen elf bijlagen (blauwe boek nr. 48, 1973) wordt bij deze notitie gevoegd¹. Eveneens is bijgevoegd een afschrift van het bijdragebesluit van 15 juni 1973, zoals dat op 1 juli 1973 in werking is getreden¹.

Advies Ziekenfondsraad

In zijn advies gaat de Ziekenfondsraad uitvoerig in op de problematiek die is ontstaan nadat de bijdrageregeling, welke tot 1 juli 1973 uitsluitend van toepassing was op bejaarden, is uitgebreid tot een generale regeling voor personen van 18 jaar en ouder. Op blz. 26 en 27 van het advies van de Ziekenfondsraad wordt een samenvatting gegeven van de voorzieningen welke volgens de Raad zullen moeten worden ingevoerd ter ondervanging van de moeilijkheden die inmiddels bij de uitvoering van de generale bijdrageregeling zijn gerezen. Deze samenvatting omvat:

- a. verlenging van de bijdragevrije periode van 26 weken tot één jaar voor alle categorieën van AWBZ-verpleegden;
- b. herziening van de berekeningsmethodiek van de bijdragevrije periode;
- c. een structurele optrekking van de bijdragevrije voet van f 162 tot f 214 per maand voor ongehuwden, respectievelijk van f 324 tot 428 per maand voor gehuwden;
- d. het opnemen in de bijdrageregeling van een aanpassingsclausule;
- e. de optrekking van de bijdragevrije marge in verband met loonverdiens ten van 10% naar 20% en een regeling op grond waarvan prestatietoelagen, bijzondere verdiensten en dergelijke, verkregen in loondienstverband, eveneens bij de berekening van de bijdrage buiten beschouwing worden gelaten;
- f. een voorziening ten behoeve van de (duurzaam) gescheiden levende echtgenoten;
- g. een voorziening voor bijdrageplichtigen die als kostwinner zijn te beschouwen;

¹ Nedergelegd op de bibliotheek, ter inzage van de leden.

- h. een regeling voor AWBZ-verpleegden, die extra kosten hebben te maken in het kader van de door de inrichting of het tehuis voor hen noodzakelijk geachte behandeling, gericht op revalidatie, en
- i. een escape-bepaling voor die gevallen, waarin inning van de eigen bijdrage tot een klaarblijkelijke hardheid leidt.

Voorts adviseert de Ziekenfondsraad de generale bijdrageregeling AWBZ op de gebruikelijke wijze op de gehandicapte bewoners van 'Het Dorp' te Arnhem van toepassing te blijven verklaren, met dien verstande dat betrokkenen in overweging wordt gegeven op vrijwillige basis een aanvullende voorziening te creëren.

De voorgestelde maatregelen onder a tot en met f kunnen worden geëffectueerd door wijziging van het Besluit Regeling Bijdragen Bijzondere Ziektekostenverzekering.

De voorgestelde maatregelen onder g tot en met i kunnen worden gerealiseerd door ministeriële goedkeuring van het door de Ziekenfondsraad op 19 december 1973 genomen besluit, dat als bijlage XI van het advies van de Raad is opgenomen.

De Ziekenfondsraad stelt voor de voorzieningen, genoemd onder a tot en met e per 1 januari 1974 en de voorzieningen, genoemd onder f tot en met i met terugwerkende kracht tot 1 juli 1973 te realiseren.

Tenslotte wordt er door de Raad op aangedrongen te bevorderen dat het wetsontwerp betreffende wijziging van de Algemene Weduwen- en Wezenwet, de Ziektewet, de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, de Wet Sociale Werkvoorziening, de Algemene Burgerlijke Pensioenwet en andere overheidspensioenwetten (zitting 1972-1973, nr. 12 438) met het oog op invoering van de mogelijkheid van automatische inhouding der eigen bijdrage AWBZ spoedig tot wet wordt verheven.

Standpunten van de ondergetekenden

a. verlenging van de bijdragevrije periode van 26 weken tot één jaar voor alle categorieën van AWBZ-verpleegden

De door de Ziekenfondsraad naar voren gebrachte bezwaren tegen het bekorten van de bijdragevrije periode kunnen de ondergetekenden delen. Het advies van de Raad op dit onderdeel is dan ook opgevolgd. Bij besluit van 13 juni 1974 (Stcrt. 115), waarin een afschrift is bijgevoegd, is deze wijziging per 1 juli 1974 gerealiseerd.

Het ligt in het voornemen een overgangsregeling te creëren waarbij wordt bepaald, dat een verzekerde, die vóór 1 juli 1974 een bijdrage verschuldigd was krachtens het bijdragebesluit, doch van wie het verblijf in een inrichting of een tehuis, als bedoeld in het besluit, een periode van 52 weken nog niet had overschreden, vanaf 1 juli 1974 geen bijdrage verschuldigd is tot de eerste dag van de maand volgende op die, waarin zijn verblijf in de inrichting of het tehuis een periode van 52 weken heeft overschreden.

De ondergetekenden zijn van oordeel dat met deze maatregelen vele moeilijkheden, welke in de praktijk zijn ontstaan, zijn weggenomen.

Zodra de gezinsvervangende tehuizen onder de werkingssfeer van de AWBZ worden gebracht zal echter moeten worden gezien of de bijdragevrije periode voor alle categorieën verpleegden gelijk moet zijn.

b. herziening van de berekeningsmethodiek van de bijdragevrije periode

De ondergetekenden kunnen zich verenigen met het voorstel van de Raad om het verblijf in een tehuis voor de bijdragevrije periode slechts in aanmerking te nemen indien en voor zover voor dat verblijf daadwerkelijk een vergoeding ten laste van de AWBZ werd verleend. Ook deze wijziging van het bijdragebesluit is vervat in het vorengenoemde besluit van 13 juni 1974.

c. een structurele optrekking van de bijdragevrije voet (per 1 januari 1974) van f 162 tot f 214 per maand voor ongehuwden, respectievelijk van f 324 tot f 428 per maand voor gehuwden

Wat de hoogte van de bijdragevrije voet betreft is naar het oordeel van de ondergetekenden van belang de samenhang tussen de verschillende sectoren van het door de overheid te voeren sociale beleid. Met name gaat het hier om het sociale beleid ten aanzien van degenen, die van een inkomen op een sociaal minimumniveau leven.

In het kader van de Algemene Bijstandswet (ABW) is voor personen, die in een inrichting worden verzorgd, een bedrag vastgesteld – het bedrag voor persoonlijke uitgaven – dat aan de verzorgden dezelfde mogelijkheden geeft tot het doen van persoonlijke uitgaven als aan thuiswonenden die over een inkomen beschikken ter hoogte van het sociaal minimum. Het bedrag voor persoonlijke uitgaven wordt gevonden door vaststelling van de gemiddelde uitgaven, welke degene, die in een inrichting verblijft niet meer behoeft te doen. Bij de vaststelling van de eigen bijdrage AWBZ – welke bijdrage in beginsel overeen dient te komen met de besparingen die het gevolg zijn van het opheffen van de eigen huishouding – en de bijdragevrije voet dient met deze uitgangspunten en met de bedoelde samenhang rekening te worden gehouden. Een en ander leidt ertoe dat de bijdragevrije voet in beginsel gelijk dient te zijn aan het bedrag voor persoonlijke uitgaven in het kader van de ABW.

Vóór 1 juli 1973 was het verschil tussen het minimaal ter vrije besteding blijvende bedrag krachtens de AWBZ en het bedrag voor persoonlijke uitgaven krachtens de ABW, laatstelijk f 10,24 per maand. Hierbij moet bedacht worden dat de bijstanduitkeringen voor gehuwde thuiswonenden toen nog niet lagen op het niveau van het netto-minimumloon. Dit werkte door in de uitkeringen voor persoonlijke uitgaven voor verzorgden in inrichtingen. Per 1 januari 1974 was het verschil uitgelopen tot f 29. Dit werd grotendeels veroorzaakt door het niet meer inhouden van een eigen bijdrage op de vakantieuitkering. Per 1 juli 1974 is het bedrag voor persoonlijke uitgaven krachtens de ABW structureel met f 12,50 per maand verhoogd. Hiermede werd het bestaande verschil derhalve teruggebracht tot f 16,50 per maand. Ten einde te voorkomen dat dit verschil per 1 juli 1974 door index-verhogingen wederom groter zou worden is het minimaal vrij ter besteding blijvende bedrag in het kader van de AWBZ per die datum vastgesteld op f 188 per maand voor ongehuwden. Voor gehuwden blijft een bedrag van $2 \times f 188 = f 376$ ter vrije besteding. Gestreefd wordt het minimaal vrij ter besteding blijvende bedrag krachtens de AWBZ en het bedrag voor persoonlijke uitgaven in het kader van de ABW zo spoedig mogelijk gelijk te doen zijn.

De aanpassing van de bedragen, genoemd in de artikelen 4 en 6 van de bijdrageregeling is eveneens geregeld in het meergenoemde besluit van 13 juni 1974.

Ten slotte moge worden verwezen naar de aangekondigde bescheiden verhoging van het bedrag voor persoonlijke uitgaven, die in de memorie van toelichting op de begroting voor het dienstjaar 1975 van CRM is aangekondigd. Deze houdt hiermede verband, dat bij een hoger inkomen een groter percentage van het inkomen beschikbaar is voor persoonlijke uitgaven. De verbetering zal bijdragen tot het totstandkomen van de nagestreefde gelijkheid.

d. het opnemen in de bijdrageregeling van een aanpassingsclausule

De ondergetekenden zijn, gezien het onder c vermelde, van oordeel dat, zolang het minimaal vrij ter besteding blijvende bedrag in het kader van de AWBZ en het bedrag voor persoonlijke uitgaven in het kader van de ABW niet volledig naar elkaar toe zijn gegroeid, het opnemen van een aanpassingsclausule in de bijdrageregeling niet gewenst is. Bezien zal worden of in de toekomst behoefte is aan een dergelijke clausule.

e. de optrekking van de bijdragevrije marge in verband met loonverdiens ten van 10 % naar 20 % en een regeling op grond waarvan prestatietoesla-

gen, bijzondere verdiensten en dergelijke, verkregen in loondienstverband, eveneens bij de berekening van de bijdrage buiten beschouwing worden gelaten

Hoewel verdubbeling van de bijdragevrije marge, alsmede het voor de toepassing van het bijdragebesluit niet bij het inkomen tellen van diverse andere inkomsten tot gevolg zou kunnen hebben dat er wellicht een grotere prikkel tot arbeid zou ontstaan, mag de loonmarge echter niet zo groot worden dat een niet te motiveren discrepantie ontstaat tussen verpleegden met looninkomsten en verpleegden met loonvervangende uitkeringen. De regeling sluit aan bij artikel 11a van de Tijdelijke Rijksgroepsregeling Minder Validen. Voorkomen moet worden dat de verschillen tussen de inkomens van de verpleegden onderling, die overigens in dezelfde omstandigheden verkeren, te groot worden. Uit een oogpunt van rechtsgelijkheid is voorts een onderscheid naar de vorm waarin looninkomsten worden genoten (prestatietoeslagen e.d.) niet juist.

De Regering is dan ook van oordeel dat het advies van de Ziekenfondsraad op dit punt niet moet worden gevolgd.

f. een voorziening ten behoeve van de (duurzaam) gescheiden levende echtgenote

Conform het advies van de Ziekenfondsraad is via het besluit van 13 juni 1974 de bijdrageregeling voorhands zodanig gewijzigd dat de onderhoudsuitkeringen bij duurzaam gescheiden leven in mindering kunnen worden gebracht op het inkomen van de bijdrageplichtige. De Regering is voorts van oordeel dat ook het voorstel van de Raad om onderhoudsuitkeringen ten behoeve van de gewezen echtgenote in mindering op het inkomen in de zin van de bijdrageregeling te brengen dient te worden gevolgd. De hoogte van het inkomen na aftrek van alimentatie is dan bepalend voor de vraag of en zo ja, tot welk bedrag betrokkene een eigen bijdrage verschuldigd is. De ondergetekenden stellen zich voor de bijdrageregeling op dit punt aan te passen.

g. een voorziening voor bijdrageplichtigen die als kostwinner zijn te beschouwen

h. een regeling voor AWBZ-verpleegden, die extra kosten hebben te maken in het kader van de door de inrichting of het tehuis voor hen noodzakelijk gemaakte behandeling, gericht op revalidatie

De ondergetekende hebben inmiddels aan de Ziekenfondsraad medegedeeld dat geen bezwaar bestaat tegen deze voorstellen, waarvan de uitwerking is neergelegd in het besluit van de Ziekenfondsraad van 19 december 1973 (bijlage XI van het advies) in de artikelen 2 en 3, eerste lid, onder a.

i. een escape-bepaling voor die gevallen, waarin inning van de eigen bijdrage tot een klaarblijkelijke hardheid leidt

De Ziekenfondsraad heeft in artikel 3, eerste lid, onder b van het aan de ondergetekenden ter goedkeuring voorgelegde Besluit nadere regelen bijdragen Bijzondere Ziektekostenverzekering van 19 december 1973 (bijlage XI van het advies) bepaald dat op de inkomsten van de verzekerde voor de toepassing van het Besluit Regeling Bijdragen Bijzondere Ziektekostenverzekering 1973 in voorkomende gevallen in mindering worden gebracht de bijzondere, bij het levenspatroon van de verzekerde passende uitgaven, ingeval inning van de bijdrage tot klaarblijkelijke hardheid aanleiding geeft. De Raad komt tot dit besluit – gegrond op artikel 14 van het bijdragebesluit – omdat hij van oordeel is dat vele verpleegden kosten hebben van bijzondere aard. In het advies worden enige voorbeelden opgesomd waaruit de bijzondere kosten blijken.

Indien bij de bepaling van het inkomen voor de toepassing van de eigen bijdrageregeling met dit soort kosten rekening zou worden gehouden, zou de AWBZ zich op het terrein van het inkomensbeleid en van de bijstandswetgeving begeven. Alle extra kosten van bijzondere aard – behoudens die beho-

ren tot het behandelingsplan – dienen echter – zo nodig – ten laste van de ABW te worden gebracht. De individualisering in de sociale verzekeringswetten kan alleen betrekking hebben op het object van de verzekering. Dit geldt zowel voor de WAO (artikel 60) als voor de AWBZ. De bedoelde kosten, behorende tot het 'levenspatroon' van de verpleegde, behoren evenwel niet tot het object van de AWBZ, die niet het karakter heeft van een inkomensdergingsverzekering. Voor noodzakelijke kosten zal met inachtneming van de financiële omstandigheden bijstandsverlening mogelijk zijn.

Het criterium 'bij het levenspatroon van de verzekerde passende uitgaven' is echter een ander dan het in de ABW gehanteerde, te weten: de noodzakelijke kosten van bestaan.

De Regering is van oordeel dat, indien aan de wens van de Ziekenfondsraad gevolg zou worden gegeven, de criteria voor reductie van eigen bijdrage respectievelijk toekenning van bijstand aan degenen die geen eigen bijdrage betalen uiteen zullen lopen. Dit zou strijdig zijn met de rechtsgelijkheid. Immers uit de AWBZ worden dan door het beleid ten aanzien van de eigen bijdragen kostensoorten vergoed welke niet behoren tot de ziektekosten, terwijl bovendien deze uitbreiding van de verstrekkingen alleen geldt voor degenen met inkomens die liggen tussen f 188 en ongeveer f 610 per maand. Met een inkomen dat lager is dan f 188 per maand blijft de verpleegde voor de onderhavige kosten aangewezen op de ABW, bij een inkomen dat hoger is dan ongeveer f 610 per maand blijven zij geheel of gedeeltelijk voor rekening van de verpleegde. De Regering heeft daarom gemeend het advies van de Ziekenfondsraad op dit punt niet te moeten volgen. Dit heeft tot gevolg dat aan het besluit van de Ziekenfondsraad van 19 december 1973 (bijlage XI van het advies) in deze vorm de goedkeuring zal moeten worden onthouden. Een nieuw besluit, waarin de bepaling van artikel 3, eerste lid, onder b niet meer wordt opgenomen, zal, indien dit wordt voorgelegd, door de ondergetekenden worden goedgekeurd. Het ligt in het voornemen van de ondergetekenden de Ziekenfondsraad dienovereenkomstig in te lichten.

'Het Dorp', te Arnhem

De ondergetekenden kunnen zich verenigen met het voorstel van de Ziekenfondsraad de generale eigen bijdrageregeling ook van toepassing te blijven verklaren op de bewoners van 'Het Dorp', te Arnhem. Deze beslissing is inmiddels aan de Ziekenfondsraad medegedeeld. Het ligt in het voornemen van de ondergetekenden het bestuur van de Stichting Eigen Bijdrageregeling Het Dorp te Arnhem van deze beslissing mededeling te doen. Naar de mening van de ondergetekenden staat niets in de weg aan een door voren genoemd bestuur te creëren aanvullende regeling op vrijwillige basis.

Overige op de invoering van de generale eigen bijdrageregeling betrekking hebbende vragen

In het voorlopig verslag naar aanleiding van wetsontwerp nr. 12 438 (Nadere wijziging van de Algemene Weduwen- en Wezenwet, de Ziektewet, de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, de Wet Sociale Werkvoorziening, de Algemene burgerlijke pensioenwet en andere overheidspensioenwetten) zijn vragen gesteld en opmerkingen gemaakt, die niet zozeer het wetsontwerp op zich zelf raken alswel de invoering van de generale eigen bijdrageregeling, waarvan het een uitvloeisel is.

Voor een aanzienlijk deel zijn deze vragen en opmerkingen beantwoord in het voorgaande deel van deze notitie. In dit verband komt het ondergetekenden juist voor, in het kader van deze notitie ook te reageren op de overige vragen uit eerderbedoeld voorlopig verslag, althans voor zover zij betrekking hebben op de generale eigen bijdrageregeling op zichzelf bezien. De memorie van antwoord inzake wetsontwerp 12 438 kan dan worden beperkt tot de reacties op de tekst van het ontwerp als zodanig.

Gezien het bovenstaande kiezen wij in het verdere verloop van deze notitie dezelfde indeling als de memorie van toelichting en het voorlopig verslag van meergenoemd wetsontwerp.

1. De invoering van de generale eigen bijdrageregeling

Wij zijn van mening, dat met een kostenbesparende maatregel op het terrein van de sociale verzekering zoals de generale eigen bijdrageregeling niet diende te worden gewacht, totdat andere vraagstukken op dat terrein (bij voorbeeld de premiedrukverdeling tussen de verschillende categorieën) zijn opgelost. De hoge sociale lasten nopen ertoe, aanvaardbaar te achten kostenbesparende maatregelen zo spoedig mogelijk in te voeren. In dit verband zij nog opgemerkt, dat op dit moment geen tijdstip kan worden aangegeven, waarop het advies van de Sociaal-Economische Raad (SER) over het rapport van de commissie-Vos is te verwachten. Zoals bekend is verscheidene malen bij de SER op het uitbrengen van het gevraagde advies aangedrongen. Ten aanzien van bepaalde onderdelen van de adviesaanvraag zoals een eventuele verhoging van de premieinkomensgrenzen van de volksverzekering kan het advies binnen niet al te lange tijd worden verwacht. Aangaande hetgeen in de memorie van toelichting (blz. 5, rechterkolom onder A, sub a) is vermeld, dat de voor de verpleegde optredende besparingen antirevaliderend werken, willen wij nog opmerken, dat er in de afgelopen jaren van verschillende zijden en met name vanuit het inrichtingswezen op is gewezen, dat de soms ruime financiële middelen, waarover de patiënten de beschikking hebben, een belemmering kunnen zijn voor de reïntegratie in de maatschappij. Wel zijn wij van oordeel, dat een wat ruimere financiële arm-slag voor een bepaalde categorie van verpleegden een positief effect kan hebben. Wij verwachten, dat dergelijke positieve effecten, mede als gevolg van de inmiddels per 1 juli 1974 doorgevoerde mitigerende van de generale bijdrageregeling, behouden zullen blijven. De in dit verband uitgesproken, overigens niet gemotiveerde meningen, als zou er hier sprake zijn van een sterke bevoogding van de patiënt en een ernstige aantasting van zijn privacy, kunnen wij niet onderschrijven.

Naar aanleiding van hetgeen van diverse zijden is opgemerkt over spanningen, die als gevolg van de nieuwe bijdrageregeling bij de patiënten optreden, verwachten wij, dat deze zich na eerdergenoemde wijziging van de regeling in aanzienlijk mindere mate zullen voordoen.

Voorts is de mogelijkheid geopperd, het probleem van de ophoping van uitkeringen op te lossen langs de weg van het erfrecht. Dit biedt echter geen oplossing omdat, indien geen eigen bijdragen meer verschuldigd zouden zijn, een groot deel van de meerdere inkomsten der patiënten in de consumptieve sfeer terecht zou komen, hetgeen tot gevolg zou hebben dat bij overlijden een aanmerkelijk geringer bedrag aan het AWBZ-fonds ten goede zou komen dan bij continuering van de huidige bijdrageregeling. Voorts zou bij deze constructie de AWBZ-premie moeten worden verhoogd. Tevens zouden ongunstige neven-effecten van de situatie vóór 1 juli 1973 (zie de memorie van toelichting op meergenoemd wetsontwerp blz. 5, rechterkolom onder A, sub a en c) in omvang toenemen.

Ten slotte bij de afsluiting van dit onderdeel nog enkele cijfermatige gegevens:

De uitbreiding van de bijdrageregeling per 1 juli 1973 heeft tot gevolg gehad, dat circa 10 000 personen beneden de leeftijd van 65 jaar bijdrageplichtig werden. Het aantal bejaarden, dat door bekorting van de bijdrageplichtige periode (van een jaar tot een half jaar) per 1 juli 1973 bijdrageplichtig werd is te ramen op 3000. De meeropbrengst in 1974 aan eigen bijdragen van deze twee nieuwe categorieën van bijdrageplichtigen wordt volgens het premieadvies AWBZ 1975 van de Ziekenfondsraad geraamd op f 49,5 miljoen, waarbij rekening is gehouden met de minderopbrengst als gevolg van de

verlenging van de bijdragevrije periode van 6 maanden tot een jaar per 1 juli 1974 (f 2,2 miljoen). Dit komt voor 1974 neer op iets meer dan 0,05% van de premieplichtige inkomenssom van de AWBZ.

Landelijke cijfers over vermogens van patiënten, welke door de inrichtingen worden beheerd, zijn niet bekend. Een indicatie van de omvang der problematiek kan wellicht worden verkregen uit de volgende cijfers:

Bij de Stichting Centrale Administratie voor Verpleeg- en Verzorgingskosten 'CAV' te 's-Gravenhage, welke de vermogens beheert van de in die gemeente verpleegden en verzorgden, bedroeg het tegoed van 2000 patiënten per 31 december 1972 f 9 765 000.

Voorts laten wij hier nog volgen een overzicht van de gemiddelde verpleegkosten per dag in de inrichtingen in het kader van de AWBZ voor wat betreft de jaren 1973, 1974 en 1975 (deze gegevens zijn ontleend aan het premieadvies AWBZ 1975 van de Ziekenfondsraad. De voor 1974 en 1975 genoemde bedragen zijn ramingen.).

Gemiddelde verpleegkosten per dag in inrichtingen

	1973	1974	1975
Inrichtingen voor zwakzinnigen	f 72,09	f 85,64	f 100,37
Inrichtingen voor blinden en slechtzienden	62,00	73,16	85,23
Inrichtingen voor doven en slechthorenden	38,84	45,83	53,39
Het Dorp	84,20	99,36	115,75
Medische Kindertehuizen	70,53	85,34	101,13
Medische Kleuterdagverblijven	33,56	40,61	48,12
Verpleeginrichtingen	82,72	97,61	113,52
Psychiatrische ziekenhuizen	75,90	92,37	110,57
Sanatoria	81,89	97,45	114,50
Overige ziekenhuizen	106,19	126,37	148,48
Gemiddelde erkende inrichtingen	77,14	91,97	107,95
Gemiddelde tehuizen (niet erkende inrichtingen)	46,26	55,51	65,78

2. Uniforme toepassing van de eigen bijdrageregeling

Ten aanzien van degenen, die geen uitkering genieten ingevolge één der wetten, waarop het wetsontwerp 12 438 betrekking heeft, kan worden medegegeeld, dat het bij de vaststelling van de bijdrageplicht geen verschil maakt of betrokkene een inkomen geniet ingevolge een van deze wetten dan wel uit anderen hoofde.

Het inkomen in het kader van de bijdrageregeling moet worden bepaald aan de hand van de artikelen 10 en 11 van het Besluit Regeling Bijzondere Ziektekostenverzekering 1973 (Stcrt. van 21 juni 1973, nr. 118). Ingevolge artikel 11, onder e, van dat besluit wordt niet als inkomsten aangemerkt een bedrag ter grootte van de vakantie-uitkering waarop een AOW-gepensioneerde recht heeft. De in de artikelen 10 en 11 van genoemd besluit vervatte regeling is ook van toepassing ten aanzien van zelfstandigen.

Van diverse zijden is bezwaar gemaakt tegen het als 'te generaliserend' gekenschetste karakter van deze regeling. Voor zover dit in het kader van de regeling paste, is aan deze bezwaren bij de per 1 juli 1974 doorgevoerde mitigerende tegemoet gekomen.

3. Bekorting van de bijdragevrije periode tot een half jaar

De met betrekking tot dit onderdeel gestelde vragen en gemaakte opmerkingen zijn volledig behandeld in het eerste deel van deze notitie, dat betrekking had op het advies van de Ziekenfondsraad.

4. De inhoud van de regeling

Ten aanzien van de opmerking met betrekking tot de bijdrageplicht van ongehuwden die duurzaam samenwonen met andere ongehuwden (zusters, zuster/broer, vriendinnen, vrienden) mogen wij verwijzen naar hetgeen hieromtrent zal worden bepaald in het Besluit van de Ziekenfondsraad (Bijlage XI, blz. 2, onder B, van het advies van die Raad).

Inzake de berekening van het in artikel 5, sub a, van het Besluit Regeling Bijdragen Bijzondere Ziektekostenverzekering 1973 vermelde bedrag ad f 162 (thans met ingang van 1 juli 1974 f 188) zij het volgende opgemerkt:

Het AOW-pensioen voor ongehuwden bedroeg van 1 januari tot 1 juli 1973 f 492,50 per maand. De eigen bijdrage voor een ongehuwde bejaarde bedroeg gedurende die periode f 331 per maand. De bijdrageplichtige bejaarde hield derhalve f 161,50 per maand over voor het doen van privé-uitgaven. Voorts was de ongehuwde bejaarde nog een eigen bijdrage verschuldigd over de vakantie-uitkering ingevolge de AOW van 67,2%.

In het kader van de generale bijdrageregeling is geen bijdrage meer verschuldigd over de AOW-vakantie-uitkering. De hierdoor veroorzaakte vermindering van de eigen bijdragen op jaarbasis is voor een deel opgevangen door de maandelijkse eigen bijdragen per 1 juli 1973 op een zodanig bedrag te stellen, dat de bejaarde verpleegden zowel vóór als na die datum hetzelfde maandelijkse bedrag (behoudens een afrondingsverschil) ter vrije besteding overhielden.

Wetsontwerp nr. 12 438

De tweede ondergetekende zal dezer dagen de memorie van antwoord op wetsontwerp 12 438 indienen.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid en Milieuhygiëne,
J.P.M. Hendriks

De Staatssecretaris van Sociale Zaken,
P.J.J. Mertens

De Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk,
H.W. van Doorn